

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2427

[Total No. of Pages : 2

[5511]-101

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information Communication and Society

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What is knowledge society? Discuss the changing role of libraries in knowledge society. [15]

OR

b) Discuss the role of information in Business.

Q2) a) What is professional ethics? State the need of ethics for librarianship. [10]

OR

b) Trace the history of LIS education in India.

Q3) a) Describe the economic characteristics of information with examples. [10]

OR

b) Explain the concept "Knowledge management.

Q4) Write short notes on : (Any Three) [15]

- a) LIS as a discipline.
- b) Library as a channel of communication of information.
- c) Use of information in planning.
- d) Intermediaries of information.
- e) Teaching method for LIS education.

Total No. of Questions: 4]

P2427

[5511]-101

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 101 : Information Communication and Society

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** अ) ज्ञानाधिष्ठित समाज म्हणजे काय? ज्ञानाधिष्ठित समाजात ग्रंथालयांची बदलती भूमिका स्पष्ट करा. [15]
किंवा
ब) व्यवसायातील माहितीची भूमिका यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** अ) व्यावसायिक नैतिकता म्हणजे काय? ग्रंथपालनातील नैतिकतेची गरज सांगा. [10]
किंवा
ब) भारतातील ग्रंथालय व माहितीशास्त्र शिक्षणातील इतिहासाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3)** अ) माहितीची आर्थिक वैशिष्ट्ये याची उदाहरणासह वर्णन करा. [10]
किंवा
ब) ज्ञानव्यावस्थापन हि संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** थोडक्यात टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]
अ) ग्रंथालय व माहितीशास्त्र एक ज्ञानशाखा.
ब) ग्रंथालय एक माहिती संप्रेषणाचे साधन.
क) माहितीचा नियोजनामध्ये उपयोग.
ड) माहितीचे मध्यस्थ.
इ) ग्रंथालय व माहितीशास्त्र शिक्षणातील अध्यापनाची व्याख्यान पध्दती.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2428

[Total No. of Pages : 2

[5511]-102

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 102 : Introduction to Research Methodology and
Statistical Techniques of Research

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) What do you mean by sampling? Discuss various methods of sampling. [15]

OR

b) Write an essay on current trends in LIS research.

Q2) a) Explain with example different types of research. [10]

OR

b) Explain with illustration various techniques of data presentation.

Q3) a) Discuss in detail the laws of bibliometrics. [10]

OR

b) Write a note on APA style manual.

Q4) Write short notes on : (Any Three) [15]

- a) Objectives of Research
- b) Content Analysis
- c) Future Research
- d) SPSS
- e) Contents of Research Report

Total No. of Questions: 4]

P2428

[5511]-102

M.Lib.I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 102 : Introduction to Research Methodology and
Statistical Techniques of Research

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

- प्रश्न 1) अ) नमूना निवड म्हणजे काय ते सांगून नमूना निवडीच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा. [15]
किंवा
ब) ग्रंथालय व माहितीशास्त्र संशोधनाच्या सद्यस्थितीवर सविस्तर टीप लिहा.
- प्रश्न 2) अ) संशोधनाचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) माहिती सादरीकरणाची विविध तंत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) बिब्लियोमेट्रिक्सच्या सिध्दांताची सविस्तर चर्चा करा. [10]
किंवा
ब) ए.पी.ए. (APA) शैली पुस्तिकेवर टीप लिहा.
- प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]
अ) संशोधनाची उद्दीष्टे
ब) आशय विश्लेषण
क) भविष्यकालीन संशोधन
ड) एस. पी. एस. एस. (SPSS)
इ) संशोधन अहवालाचा आशय

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2429

[Total No. of Pages : 2

[5511]-103

M.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 103 : Information Retrieval

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What are information products? Explain different ways of marketing of information products. **[15]**

OR

Explain the importance of indexing in information Retrieval. Describe pre-coordinate and post coordinate indexing systems in detail.

Q2) Write a detailed note on 'Role of Thesaurus' in indexing system. **[10]**

OR

What are Open Access Repositories. Discuss.

Q3) Explain MEDLAR Test. **[10]**

OR

Describe various 'Information search strategies'.

Q4) Write short notes on any three **[15]**

- a) Repackaging of information
- b) List out any five models of information retrieval
- c) Electronic content creation
- d) Information Standards and Protocol.
- e) SLIC (Selective List In Combination)

P.T.O.

Total No. of Questions: 4]

P2429

[5511]-103

M.Lib.I.Sc.

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 103 : Information Retrieval

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 'माहिती उत्पादने म्हणजे काय? माहिती उत्पादने व सेवा विपणनाचे विविध मार्ग स्पष्ट करा. [15]
किंवा

माहिती प्रतिप्राप्ती मध्ये निर्देशनाचे महत्व स्पष्ट करा. पूर्व समन्वय व पश्च्यात समन्वय निर्देशन पध्दतीचे सखोल वर्णन करा.

प्रश्न 2) निर्देशन पध्दतीतील थिसॉरसच्या भूमिकेवर सविस्तर टीप लिहा. [10]
किंवा

ओपन अॅक्सेस रिपॉजिटरी म्हणजे काय? चर्चा करा.

प्रश्न 3) 'मेडलर्स टेस्ट' स्पष्ट करा. [10]
किंवा

माहिती शोध तंत्राचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) माहिती पुनर्रचना
ब) माहिती प्रतिप्राप्तीचे पाच मॉडेल ची यादी द्या.
क) इलेक्ट्रॉनिक कंटेंट क्रिएशन
ड) इन्फारमेशन स्टॅन्डर्स आणि प्रोटोकॉल
इ) स्लिक (SLIC)

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2430

[Total No. of Pages : 2

[5511]-104

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology : Basic (Theory)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Explain the different transmission media. **[15]**

OR

b) State the importance of institutional repository.

Q2) a) Explain the concept "Electronic Library". **[10]**

OR

b) Explain in detail the importance of facebook and twitter in library and information centres.

Q3) a) Define Metadata. Explain in short "Dublin Core". **[10]**

OR

b) Explain impact of internet on library services.

Q4) Write short notes on (any three) : **[15]**

- a) Data Banks.
- b) Open source software.
- c) Data mining.
- d) Search Engine.
- e) DOAJ.

P.T.O.

Total No. of Questions: 4]

P2430

[5511]-104

M.Lib. I.Sc. (Semester - I)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 104 : Information Technology : Basic (Theory)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) निरनिराळे ट्रान्समिशन मीडिया स्पष्ट करा. [15]
किंवा
ब) इन्सिटट्युशनल रिपॉझिटरी चे महत्व विशद करा.
- प्रश्न 2) अ) इलेक्ट्रॉनिक ग्रंथालय हि संकल्पना स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) फेसबुक आणि व्हाट्सअप यांचे ग्रंथालय व माहिती केन्द्रातील महत्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) मेटाडेटाची व्याख्या द्या. डब्लिन कोअर थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]
किंवा
ब) इंटरनेटचा ग्रंथालय सेवेवरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]
अ) डेटाबॅक.
ब) ओपन सोर्स सॉफ्टवेअर.
क) डेटा माइनिंग
ड) सर्च इंजिन.
इ) डी. ओ. ए. जे.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2431

[Total No. of Pages : 4

[5511]-201

M.Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 201 : Management of Libraries and Information Centres
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Total Quality Management. Explain the need and importance of TQM in Library and Information Centres. **[15]**

OR

What do you understand by approaches to management? Describe in detail any four approaches.

Q2) Explain the concept of Reengineering and its application in library and information centres. **[10]**

OR

Describe various steps in marketing process.

Q3) Explain the concept of Budgeting and describe one method in brief. **[10]**

OR

Discuss various problems faced in incorporating change in the library and information centres.

P.T.O.

Q4) Write short notes on : (Any Three)

[15]

- a) Importance of Training in modern library.
- b) State the need of Reporting.
- c) Give the benefits of outsourcing and explain the library services to be outsourced.
- d) List steps in Recruitment procedure.
- e) Explain the importance of 'Performance Appraisal.'

Total No. of Questions: 4]

P2431

[5511]-201

M.Lib. I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 201 : Management of Libraries and Information Centres

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) सकल गुणवत्ता व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. ग्रंथालय व माहिती केंद्रात सकल गुणवत्ता व्यवस्थापनाची गरज व महत्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

व्यवस्थापनातील दृष्टीकोन म्हणजे काय ते सांगून कोणत्याही चार व्यवस्थापकीय दृष्टीकोनाचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) रिडंजीनियरींग ही संकल्पना स्पष्ट करा व त्याचा ग्रंथालय व माहिती शास्त्रातील उपयोग स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विपणन क्षेत्रातील पायऱ्या विशद करा.

प्रश्न 3) अंदाजपत्रकीय आर्थिक नियोजन ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याची कोणतीही एक पध्दत थोडक्यात सांगा. [10]

किंवा

ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रात बदल समाविष्ट करताना येणाऱ्या विविध अडचणींची चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) आधुनिक ग्रंथालयात प्रशिक्षण देण्याचे महत्त्व सांगा.
- ब) अहवालीकरणाची (Reporting) गरज सांगा.
- क) आऊटसोर्सिंग चे फायदे सांगून ग्रंथालयीन सेवा मध्ये कशाप्रकारे आऊटसोर्सिंग करता येईल ते विशद करा.
- ड) रोजगारभरतीच्या पायऱ्यांची यादी द्या.
- इ) परफॉर्मन्स अप्रायझलचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P2432

[Total No. of Pages : 4

[5511]-202

M.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 202 : Bibliographic Control and Information System
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Discuss objectives, structure and activities of NISSAT. **[15]**

OR

- b) State the need of Information Policy and discuss the initiatives taken by Indian Government for it.

Q2) a) Describe the MEDLAR services. **[10]**

OR

- b) Explain the importance of Delivery of Book Act in India.

Q3) a) Explain the need of Library Network. Discuss the role of Library Network in Bibliographic Control. **[10]**

OR

- b) Discuss the role of NISCAIR in Indian National Bibliographic Control in Science.

P.T.O.

Q4) Write a short notes on : (Any Three)

[15]

- a) RRRLF
- b) Library Consortia.
- c) Bibliographic Exchange Standard.
- d) ISBN
- e) Universal Availability of Publications (UAP)

Total No. of Questions: 4]

P2432

[5511]-202

M.Lib.I.Sc. (Semester - II)

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

ML - 202 : Bibliographic Control and Information System

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-
-

प्रश्न 1) अ) निसाट (NISSAT) चे उद्दिष्टे, स्वरूप व कार्याची चर्चा करा. [15]

किंवा

- ब) माहिती विषय धोरणाची आवश्यकता सांगून भारत सरकारने आता पर्यंत या संबधात केलेल्या कार्याची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अ) मेडलर (MEDLAR) सेवे चे वर्णन करा. [10]

किंवा

- ब) डिलिवरी ऑफ बुक अॅक्ट इन इंडिया चे महत्व विशद करा.

प्रश्न 3) अ) ग्रंथालय जाळ्यांची आवश्यकता स्पष्ट करून त्यांची ग्रंथसुचिय नियंत्रणातील भूमिका स्पष्ट करा. [10]

किंवा

- ब) शास्त्रीय विषयात भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथसुचिय नियंत्रणातील निसकेयर (NISCAIR) ची भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) आर. आर. आर. एल. एफ. (RRRLF)
- ब) ग्रंथालय कन्सोर्शिया (Library Consortia)
- क) बिबलिओग्राफीक एक्सचेंज प्रमाणक
- ड) आय. एस. बी. एन. (ISBN)
- इ) प्रकाशनांची वैश्विक उपलब्धता (UAP)

